

interiorment. Fins i tot em fou terriblement difícil, per una sèrie de mesos, aconseguir que poguéssim parlar en català. Mantenien un ús de la llengua exquisit, molt depurat, propi del qui ha crescut en un ambient en el qual l'idioma té un arrelament majoritari. Però se sentia, tot i que no ho digués, extraordinària-

serable arreglant bombetes mig fuses o fabricant joguines de casa, quan no dibuixant etiquetes per a un sastre qualsevol. Tot això podia ser immolat a la falla del foc redemptor de l'art. El que no podia suportar era com, un cop havia obert el forat, el propi país reaccionés despectiu i altaner, i que se'n rigués.

Sempere i Vasarely

/ Arxiu

ment maltractat pel país que aquella llengua representava.

Sempere no prenia en compte, gairebé, ni la persecució política que tota la família havia patit ni l'ensorrament de l'economia familiar, ni l'obligat èxode d'Onil a València. Tampoc no se sentia especialment marcat pel dur exercici de la supervivència quasi mi-

D'aquí, com ell, venia d'Europa amb ganes i capacitat de modernitzar-lo.

Aquesta visió el feia susceptible, primmirat. Hi havia noms, com el de Joan Fuster, tan amic meu, d'altra banda, que no volia ni sentir, per no sé ben bé quina frase referent a una gallina. En el fons, ja es veu, tot era gelosia, ira d'amant rebutjat.

A poc a poc, quan el País Valencià va adonar-se de qui era Sempere, quan el despreci s'anà convertint en calor i homenatge, el pintor s'anà de més a més identificant amb la pròpia terra. Ho comentarem llargament quan la inaugura-

ció del Museu d'Alacant. Sempere, a la fi, retrobava una nissaga cultural.

Ell, que havia donat a la llum del món mediterrani la lírica capaç de trasbalsar de poesia l'art geomètric, descobria, finalment, el sentit actual d'un poble

Memòria de l'artista

Carles GÀMEZ

Dimecres passat, dia deu de abril, moria a l'edat de 62 anys, després d'un llarg i penós procés, l'artista Eusebi Sempere, un dels més importants valors de l'avantguarda, un dels més sensibles representants de l'abstracció geomètrica i precursor de l'art cinètic a l'Estat espanyol.

Eusebi Sempere havia nascut a Onil en l'any 1924, fill d'un petit fabricant de joguets. Amb la guerra civil, la família es trasllada a València, i passa per moments molts difícils, sobrevivint en la més absoluta misèria.

Va estudiar en l'Escola de Belles Arts de Sant Carles de la ciutat de València, i, gràcies a una beca de la Universitat, viatja a París. Aquesta estada a la capital de l'art europeu marcarà profundament la seua trajectòria artística. El contacte amb noms tan representatius de l'avantguarda com Arp, Vasarely, Braque, etc, transformarà definitivament la seua visió pictòrica: l'abandó de la pintura figurativa i el pas següent a l'abstracció.

El viatge a París suposarà per a Sempere el coneixement del món cultural europeu, eixint de l'aïllament cultural i del trist academicisme imperant en l'escena artística espanyola d'aquells anys cinquanta. Participarà en el Salon des

Realités Nouvelles, que es celebrava anualment en el Museu de l'Art Modern. L'any 1953 es produeix un fet fonamental en la seua vida artística: l'encontre amb el pintor Victor Vasarely, líder i promotor de l'art cinètic. Sempere abraçarà definitivament la causa de l'abstracció geomètrica. A aquesta esquematització inicial dels primers anys, es sumaria la seua etapa posterior espanyola, més lírica, que donaria, finalment, una pintura d'esquemes senzills, estructurals i poesia de la llum.

Amb l'exposició homenatge de Banco Exterior, celebrada a Madrid a l'any 1983, es produïa la recuperació social d'un pintor fins aquell moment «quasi secret»; amb el títol «Con Sempere», es reuniren una selecció d'obres de mestres i amics (Josef Albers, Arp, Vasarely, Chillida, Palazuelo, etc.).

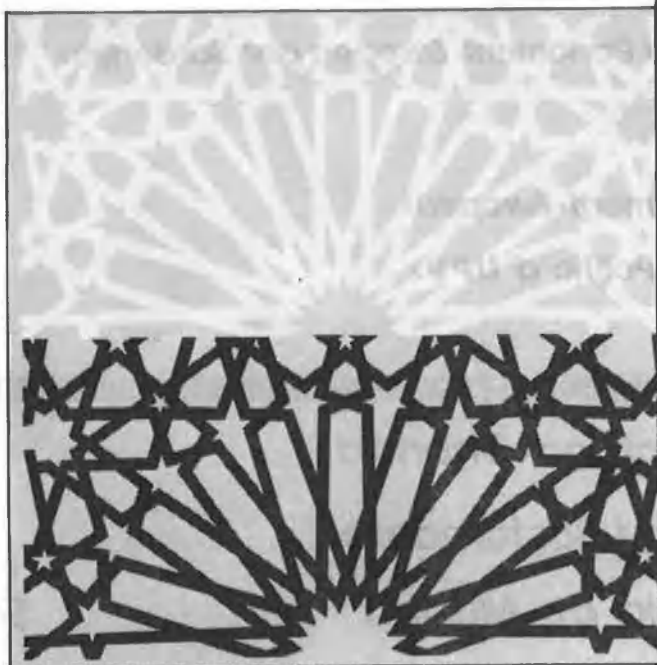
El premi «Príncep d'As-túries» de les arts i la seua investidura com a doctor *honoris causa* per la Universitat d'Alacant tanquen els reconeixements oficials de l'obra d'un home introductor de l'abstracció entre nosaltres.

De Sempere s'ha assenyalat la importància com a peça clau de l'avantguarda d'aquests darrers quaranta anys, col·laborador intens de tots els grups renovadors.

que l'havia marginat precisament per tot el que duia dins seu de renovador i progressista.

Compreneu que no és un arròs massa bo de pair. Ara seria, per exemple, que alguns crítics cantessin el miserere. Les coses que

escrigueren de Sempere els haurien de cobrir de vergonya pels segles dels segles. Si així volien obrir els ulls de la gent, que vengui el dimoni i ens ho expliqui. Si simplement volien mantenir el mandarinet i asfixiar el sentit crític i de cons-

«Estrellado»

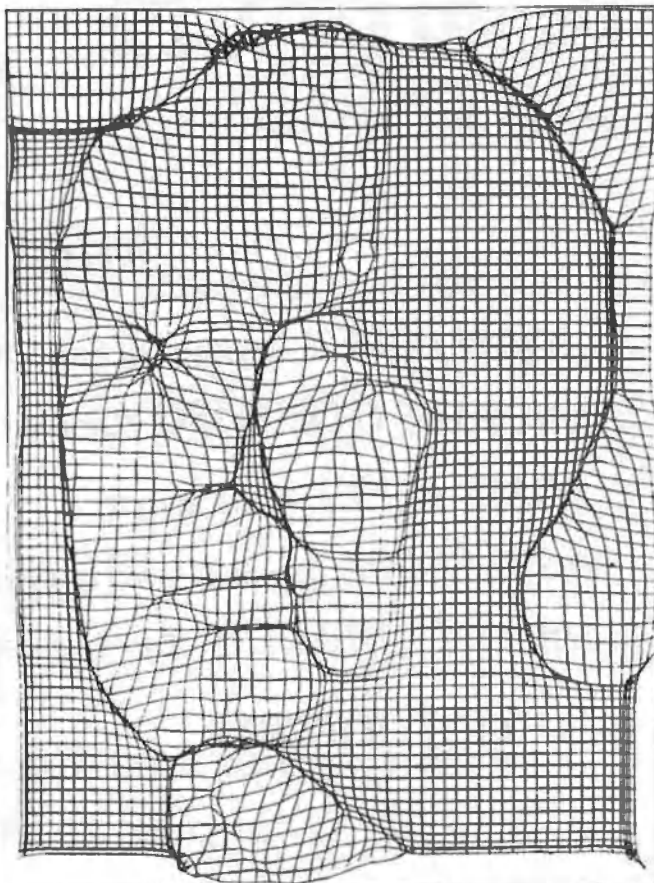
/ Arxiu

En la formació de la seua disciplina geomètrica destaquen els noms de Victor Vasarely i Josef Albers. Del primer, Sempere agafarà la idea de la utilització de determinats trucs, per crear amb colors plans la impressió de profunditat. Del segon, retindrà la concepció analítica de la pintura, segons la qual aquesta no és més que la combinació de certs elements: el color, el punt, la línia, el pla.

Amb la mort de Sempere, desapareix un dels principals animadors culturals d'aquests darrers quaranta anys. Per al record anecdòtic queden les seues primeres exposicions entre

nosaltres, quan tornà de París, que produïren l'estupor general entre un públic educat en el postsorollisme i una crítica oficial dominada per jerarquies franquistes.

Gràcies a la seua donació en l'any 1976, contem a la ciutat d'Alacant amb la col·lecció més important d'art contemporani al País Valencià: Col·lecció d'Art del Segle XX a la Casa de l'Assegurada. Esperem que en el nostre futur IVAM l'obra de Sempere es trobarà àmpliament representada, amb la importància que mereix. L'obra d'un home que va tendir un pont entre la ciència i la poesia.

Autoretrat

/ Arxiu

ciència nacional, aleshores tots ens entendriem molt directament.

Durant més de quinze anys, he tingut el privilegi de ser amic directe, constant, d'Eusebi Sempere. Crec que poques vegades la bondat humana, el senyoriu, la dignitat, s'han trobat en tal proporció en una mateixa persona. He vist, durant tot aquest temps, com Sempere anava revisant les seues posicions polítiques i religioses, com s'obria a unes idees i es tancava a les altres. L'he vist treballar en silenci, lluny del món, i he vist com l'èxit el perseguia i l'encorralava. L'he vist en la plenitud física i mental, i en moments de destrucció i defalliment.

Tot plegat, crec que ha estat una ocasió admirable de veure com un home és producte de tota casta de cromosomes. I d'aprendre

com pot d'esser de franciscanament humil i senzilla, i al mateix temps d'orgullosa i rebel, la genialitat artística. I una darrera paraula, ara que em vessa del cor, pels braços, la fidelitat abnegada i exemplar d'Abel Martín, el qui li deia «el manyo», l'home d'Alcubierre, l'artista notable que consagra tota la seva vida a l'afecte i la companyia d'Eusebiet.

No tinc paraules per agrair a Abel Martín tot el que féu per Sempere. Per tant, com a mínim, que sàpiga ara i sempre que aquestes paraules d'homenatge i record són, abans que res, penyora de vida, testimoni de reconeixença per a qui, més que ningú, estimà i serví l'art del gran mestre valencià que fou Sempere. El més clàssic dels pintors moderns, el més espiritual i pur de tots els cinètics que són i seran.